

→ Stejně jako samice našeho kosa černého i samička drozda stěhovavého vymazává vnitřní část hnízdního důlku blátem, jehož stopy vidíme na hrudi této samičky. Bláto v hnízdním důlku ztuhne a hnízdo mechanicky zpevňuje. „Výmaz“ pravděpodobně vylepšuje izolační vlastnosti hnízda

Vzlety a pády „americké červenky“

I ten, kdo se o ptactvo vůbec nezajímá, si během pobytu v Severní Americe rozhodně všimne podivného „kosa“, který tahá žížaly z amerických trávníků. Jde o pestře vybarveného drozda stěhovavého

TEXT A FOTO: TOMÁŠ GRIM

↑ Pozorovat ptačí hygienu je fascinující zážitek. Tento samec drozda stěhovavého se právě otřepává po ranní koupeli. Je konec dubna a hnízdění je v plném proudu

Velikost, tělesné proporce i pohyby drozda stěhovavého (*Turdus migratorius*) odpovídají nám známým kosům černým, ale pestrobarevný šat dělá úplně jiný dojem. Právě pro svou krásně oranžovo-červeně vybarvenou hrud dostal tento opeřenec anglické jméno „American robin“, tedy „americká červenka“.

PESTŘEJŠÍ ŠAT, MONOTÓNNEJŠÍ ZPĚV

➤ Samice drozda stěhovavého sbírá hnízdní materiál – podstatnou část tvoří suchá tráva. Hnízdo je důmyslná stavba, podobná jako u našeho kosa černého: Miska ze suché trávy, kořinek a mechu ukrývá vnitřní „misku“ z bláta, která je ještě navrch vyložena další suchou trávou

Podobnost červenky a drozda stěhovavého je samozřejmě jen povrchní. Drozd je také celkově mnohem pestřejší než červenka, což je dobrý příklad obecného pravidla, podle nějž jsou severoameričtí pěvci podstatně barevnější než jejich evropské protějšky. Proč tomu tak je? To zatím nevíme.

Příjemný zpěv drozda stěhovavého se rozléhá lesy a parky (včetně těch

Drozdi stěhovaví jsou nápadní nejen hlasově či pestrostí svého šatu. Jsou také velmi početní a zvláště v některých městech mohou jejich populace dosahovat neobyčejně vysokých hnízdních hustot. Druhou stranou mince je pak rozlehlost jejich teritoria. A drozdi stěhovaví v New Yorku mají teritoria doslova miniaturní – pouze 0,1 až 0,2 hektaru!

DROZD CESTOVATEL

Drozda amerického popsal už zakladatel zoologického a botanického názvosloví Carl Linné. Rodové jméno *Turdus* znamená jednoduše drozd, druhové jméno *migratorius* pak odkazuje na tahové zvyky tohoto nápadného ptáka. Severnější populace (v podstatě na území Kanady) jsou čistě tažné, jižnější populace (z větší části na území USA) naopak obydlují svá území trvale (jsou tzv. sedentár-

zatoulanců pak dokonce přiletělo až na evropskou pevninu.

NEDAJÍ SE NAPÁLIT

Hnízdo drozdů stěhovavých může být v jakékoli výšce na dřevité vegetaci. Podobně jako naši kosi i drozd stěhovavý výjimečně postaví svůj domov na římsě lidské stavby. I v přírodě jsou ovšem jejich hnízda nápadná a dokonce i v husté vegetaci je lze díky jejich velikosti najít poměrně snadno. Nacházejí je však nejen biologové, ale také jiní nezvaní hosté. Kromě predátorů je mezi nimi i vlhovec hnědohlavý (*Molothrus ater*). Tento pták velikosti menšího špačka je severoamerickou obdobou naší kukačky obecné. Podobně jako ona si vlhovec hnědohlavý hnízdo nestaví a vejce zanáší do hnízd jiných druhů pěvců: Ornitologové doložili nálezy jeho vajec v hnízdech více než 220 ptačích druhů!

je jedním z mála druhů, který je schopen cizí vejce velmi dobře rozpoznat a vyhodit je z hnízda ven

newyorských, odkud pocházejí všechny záběry) převážně za rozbřesku a soumraku. Zpěv je typicky drozdí, tedy s opakovanými frázemi jako u našeho drozda zpěvného (*Turdus philomelos*), ale měkčí a jednodušší. „Naši“ drozdi jsou v pestrosti opakovaných motivů rozhodně vynalézavější.

ni). Zimující ptáci se zdržují buď v USA, nebo v severním Mexiku.

Občas se drozdi stěhovaví dokonce zatoulávají do Evropy. Zatím na starém kontinentu byli zastíženi asi sedmdesátkrát, a to převážně na Azorských ostrovech, v Británii, Irsku a na Islandu. Dvacet z těchto

Mláďata vlhovce nezabíjejí potomstvo hostitele jako naše kukačka, která vytlačuje vejce i mláďata hostitele z hnízda ven, ale i tak je parazitismus pro hostitele pohromou. Musí totiž vykrmit žravá vlhovčata, která vyrůstají v hnízdě spolu s mláďaty pěstounů, na něž se pak dostává

méně potravy – vlhovci totiž jsou, zvláště u menších hostitelů, konkurenceschopnější než mláďata hostitele. Je pozoruhodné, že jen málo hostitelů si během evoluce vytvořilo schopnost vejce vlhovců identifikovat a z hnízda vyhodit, nebo „infikované“ hnízdo opustit a zahnízdit znovu. Drozd stěhovavý je jedním z mála druhů, který je schopen cizí vejce velmi dobře rozpoznat, uchopit do zobáku a vynést je z hnízda ven. Není proto divu, že se dnes vlhovci hnízdům drozdů stěhovavých většinou vyhýbají.

PŘÍLEŽITOSTI A HROZBY SOUŽITÍ S LIDMI

Během kolonizace Severní Ameriky Evropany přišla drozdovi stěhovavému k duhu pomoc člověka: Zakládání farem a později i předměstských zahrad a městských parků. V Kalifornii zas zavlažování trávníků vytvořilo pro drozda vítanou potravní nabídku – zvýšilo totiž početnost a dostupnost žízal. Vysazování stromů a záměrná introdukce žízal člověkem do dříve neúrodných půd Velkých planin pak umožnila drozdovi kolonizovat střední část Severní Ameriky.

→ Městské prostředí obsahuje řadu stresujících faktorů – chemické a zvukové znečištění či zvýšené rušení chodci, venčenými psy i zdivočelými kočkami. Jedním z důsledků je i výrazně zvýšený výskyt poruch tvorby pigmentů, v tomto případě jde o tzv. částečný leucismus (nikoli „albinismus“, jak bývá občas chybně uváděno – pravý albinismus není nikdy částečný)

Věc má ovšem i svou druhou stránku. Používání DDT zasáhlo drozda více než jiné druhy, protože se snadno hromadilo právě v žízalách. A sady sice poskytují hnízdní příležitosti a potravu – jenže to druhé i lidem. Drozd tedy na svůj zvyk nevyhýbat se přítomnosti člověka doplatil: Někteří pěstitelé začali své sady chránit pomocí sítí a chemikálií, které se mohou drozdům stát osudnými.

V minulosti byl drozd stěhovavý dokonce běžně loven. V každém případě je dnes jeho populace stabilní a v řadě míst dokonce narůstá. Drozd stěhovavý tak zůstává jedním z ptáků, kterého v Severní Americe potkáte nejčastěji a který se vám díky svému zbarvení i živým zvykům neomrzí. <<

RODNÝ LIST DROZDA STĚHOVAVÉHO (TURDUS MIGRATORIUS)

ŘÁD: Pěvci (*Passeriformes*)

ČELEĎ: Drozdovití (*Turdidae*)

VELIKOST: 23–28 cm, 59–94 g

POPIS: Svrchu převážně tmavě šedý, zespodu rezavě-oranžový. Hlava samců je černavá, s přerušeným bílým očním kroužkem; samice jsou světlejší, nejvýrazněji na hlavě. Zobák je žlutý, nohy hnědavé. Ve srovnání se zobrazenými ptáky z New Yorku je poddruh z východní Kanady podstatně tmavší a jiný poddruh ze západního Mexika naopak velice světlý – dokonce natolik, že někdy bývá vyčleňován jako samostatný druh.

PROSTŘEDÍ: V rámci stromové vegetace není vybíravý: Obsazuje mladé i staré lesní porosty, nerušené i kácené, člověkem neovlivněné i vytvořené – tedy parky, sady, zahrady.

HNÍZDĚNÍ: Napříč svým rozsáhlým areálem hnízdí od dubna až do začátku srpna. Více než polovina párů zahnízdí každý rok dvakrát, menšina pak jednou nebo třikrát. Tento druh je monogamní, což umožňuje rychlejší nástup druhého hnízdění: Samec pečuje o vylétlá mláďata z prvního hnízdění, zatímco samice už sedí na další snůšce vajíček. Ta obsahuje 2 až 4 blankytně modrá vejce, jen někdy jemně skvrnitá. Inkubace trvá dva týdny a podobný čas stráví rodiče krmením mláďat v hnízdě. Po vylétnutí se rodiče starají o mladá drozdy ještě celé tři týdny mimo hnízdo.

POTRAVA: Stravovací návyky mění během roku: Na jaře bezobratlí, přes léto se přidávají plody, na podzim a v zimě je pak už jen čistě plodožravý.

OHROŽENÍ: Je to nejpočetnější a nejrozšířenější americký druh drozda a jeden z nejběžnějších severoamerických ptáků vůbec.

Výskyt drozda stěhovavého (*Turdus migratorius*)

- Výskyt v období hnízdění
- Oblast přezimování
- Trvalý výskyt

